

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

« _____ » _____ 2018 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

МІЖНАРОДНІ ВАЛЮТНІ ТА ФОНДОВІ РИНКИ

рівень вищої освіти другий (магістр)

галузь знань 29 Міжнародні відносини

спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

освітня програма «Міжнародні економічні відносини»

вид дисципліни вибіркова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2018/2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“28” серпня 2018 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: к.е.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин Непрядкіна Н. В., к.е.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин Шуба М. В.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин

Протокол від “28” серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин

_____ доц. Казакова Н.А.
(підпис)

Програму погоджено методичною комісією
факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “28” серпня 2018 року № 1

Голова методичної комісії _____ доц. Григорова-Беренда Л. І.
(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Міжнародні валютні та фондові ринки» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

магістра

спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини».

спеціалізації Міжнародні економічні відносини

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни. Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародні валютні та фондові ринки» є підготовка фахівців, які б володіли теоретичними знаннями основ функціонування та особливостей розвитку міжнародних валютних та фондових ринків як складових структури світового фінансового ринку та практичними навичками аналізу їх сучасного стану.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни. Основними завданнями вивчення дисципліни є надання системи знань про:

- структуру світового фінансового ринку;
- характеристику світового фінансового ринку;
- моделі фондових ринків;
- сучасний стан та перспективи розвитку євrorинку;
- особливості міжнародного валютного ринку.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Вибіркова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
10-й	10-й
Лекції	
24 год.	10 год. (з них: 4 аудиторних, 6 дистанційних)
Практичні, семінарські заняття	
12 год.	-
Самостійна робота	
84 год.	110 год.

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

знати:

- структуру та еволюцію світового фінансового ринку;
- причини виникнення та умови, необхідні для отримання статусу фінансового центру;
- спеціалізацію та особливості традиційних та нових світових фінансових центрів;
- зміст і функції міжнародного фондового ринку, його моделі, основні характеристики та інструменти, типи здійснюваних операцій;
- сучасний стан та перспективи розвитку євrorинку;
- структуру та особливості світового валютного ринку;

вміти:

- визначати доцільність інструментів світового фінансового ринку;
- критично оцінювати стан міжнародного фондового ринку та виявляти основні тенденції його розвитку;
- орієнтуватися в інструментах регулювання валютного ринку;
- визначати доцільність хеджування валютних ризиків;
- прогнозувати зміни валютних курсів.

2. Тематичний план навчальної дисципліни**Розділ 1. Еволюція та характеристика сучасного світового фінансового ринку.**

Тема 1. Світовий фінансовий ринок.

Поняття, функція та еволюція світового фінансового ринку. Структура світового фінансового ринку. Місце України на міжнародному фінансовому ринку.

Тема 2. Світові фінансові центри.

Причини виникнення та умови, необхідні для отримання статусу фінансового центру. «Класичні» і нові світові фінансові центри. Перспективи виникнення нових фінансових центрів. Співробітництво України з світовими фінансовими центрами.

Розділ 2. Сучасний стан міжнародного фондового та валютного ринків.

Тема 3. Основні поняття міжнародного фондового ринку

Інструменти фондового ринку: акції, облігації, інвестиційні сертифікати, опціони, ф'ючерси та інші деривативи. Інвестиційні можливості фондового ринку. Структура міжнародних фондових ринків: первинний і вторинний, біржовий та позабіржовий. Учасники міжнародного фондового ринку: емітенти, інвестори, посередники. Провідні світові фондові майданчики. Технічний та фундаментальний аналіз фондового ринку. Поняття та призначення фондового індексу. Кредитні рейтинги як інструмент оцінки кредитного ризику.

Тема 4. Характеристика сучасного міжнародного фондового ринку.

Моделі фондового ринку. Особливості ринку цінних паперів США. Європейський досвід функціонування фондового ринку. Японська модель фондового ринку. Фондовий ринок України. Фондові індекси як узагальнюючі індикатори стану фондових ринків у країнах ЄС, США, Японії та України.

Тема 5. Євроринок: сучасний стан та перспективи розвитку.

Основні причини появи та особливості євроринку. Види єврооблігацій, їх переваги та недоліки. Фактори, що впливають на прибутковість єврооблігацій. Регулювання ринку єврооблігацій. Участь українських емітентів та інвесторів на євроринку.

Тема 6. Світовий валютний ринок.

Структура світового валютного ринку, його особливості. Міжнародний валютний ринок FOREX. Регулювання валютних операцій. Валютний ринок України як частина світового валютного ринку.

Тема 7. Сучасна світова валютна система.

Сутність і елементи світової валютної системи. Еволюція світової валютної системи. Характеристика сучасної світової валютної системи. Протиріччя сучасної світової валютної системи. Сучасні тенденції функціонування глобальної системи резервних валют. Концепція реформування системи резервних валют як складової світової валютної системи. Альтернативні варіанти розвитку глобальної системи резервних валют.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Еволюція та характеристика сучасного світового фінансового ринку.												
Тема 1. Світовий фінансовий ринок	11	2	1			8	16	1				15
Тема 2. Світові фінансові центри	11	2	1			8	16	1				15
Разом за розділ. 1	22	4	2			16	32	2				30
Розділ 2. Сучасний стан міжнародного фондового та валютного ринків.												
Тема 3. Основні поняття міжнародного фондового ринку	22	4	2			16	22	2				20
Тема 4. Характеристика сучасного міжнародного фондового ринку	18	4	2			12	17	2				15
Тема 5. Євроринок: сучасний стан та перспективи розвитку	18	4	2			12	12	2				10
Тема 6. Світовий валютний ринок	18	4	2			12	12	2				10
Тема 7. Сучасна світова валютна система	22	4	2			16	25					25
Разом за розділ. 2	98	20	10			68	88	8				80
Усього годин	120	24	12			84	120	10				110

4. Темі семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Світовий фінансовий ринок. <i>Визначити місце України на міжнародному фінансовому ринку.</i>	1
2	Тема 2. Світові фінансові центри. <i>Охарактеризувати співробітництво України зі світовими фінансовими центрами.</i>	1
3	Тема 3. Основні поняття міжнародного фондового ринку. <i>Розглянути та проаналізувати діяльність провідних світових фондових майданчиків. Визначити та проаналізувати інвестиційні можливості фондового ринку.</i>	2
4	Тема 4. Характеристика сучасного міжнародного фондового ринку. <i>Дослідити фондові індекси як узагальнюючі індикатори стану фондових ринків у країнах ЄС, США, Японії та України.</i>	2
5	Тема 5. Євроринок: сучасний стан та перспективи розвитку. <i>Охарактеризувати регулювання ринку єврооблігацій. Дослідити та проаналізувати участь українських емітентів та інвесторів на євроринку.</i>	2

6	Тема 6. Світовий валютний ринок. <i>Визначити особливості міжнародного валютного ринку FOREX. Охарактеризувати валютний ринок України як частина світового валютного ринку.</i>	2
7	Тема 7. Сучасна світова валютна система. <i>Визначити сучасні тенденції функціонування глобальної системи резервних валют. Систематизувати та проаналізувати альтернативні варіанти розвитку глобальної системи резервних валют.</i>	2
	Разом	12

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Світовий фінансовий ринок. Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю.	8
2	Тема 2. Світові фінансові центри. Формування особистої обґрунтованої точки зору щодо перспектив співробітництва України зі світовими фінансовими центрами. Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю.	8
3	Тема 3. Основні поняття міжнародного фондового ринку. З метою підготовки до практичного заняття та екзамену опрацювати лекційний матеріал та додаткову літературу за темою.	16
4	Тема 4. Характеристика сучасного міжнародного фондового ринку. Підготовка до семінарського заняття та поточної контрольної роботи.	12
5	Тема 5. Євроринок: сучасний стан та перспективи розвитку. З метою підготовки до практичного заняття та екзамену опрацювати лекційний матеріал та додаткову літературу за темою.	12
6	Тема 6. Світовий валютний ринок. Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю.	12
7	Тема 7. Сучасна світова валютна система. З метою підготовки до практичного заняття та екзамену опрацювати лекційний матеріал та ознайомитися з різними поглядами провідних вітчизняних та іноземних економістів-аналітиків, представників міжнародних організацій..	16
	Разом	84

7. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Міжнародні валютні та фондові ринки» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на семінарських заняттях та лекціях, у формі виступів студентів, у формі тестування, тощо.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять. Сума балів, які студент **денної** форми навчання може набрати за поточним контролем, дорівнює 60 (для студентів **заочної** форми навчання – 10).

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- тестові завдання;
- поточні контрольні роботи;
- виконання творчих завдань.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією програмою дисципліни «Міжнародні валютні та фондові ринки».

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума поточних оцінок та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів поточного і підсумкового семестрового контролю складає 100.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену в 10-му семестрі. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40 (для студентів **денної** форми навчання). *Для студентів заочної форми навчання, де передбачено лише лекційну форму занять, сума балів підсумкового семестрового контролю дорівнює 90.*

Екзаменаційний білет складається з двох питань та тестових завдань або лише з тестових завдань (за згодою викладача та студента).

Критерії оцінювання відповідей під час проведення підсумкового семестрового контролю:

10 семестр (екзамен)	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Час виконання – 60-90 хвилин	
Теоретичні питання – 20 балів (2*10 балів) Тести – 20 балів (20 тестових завдань *1 бал) <i>або</i> Тести – 40 балів (20 тестових завдань x 2)	Теоретичні питання – 20 балів (2*10 балів) Тести – 20 балів (20 тестових завдань x 1)

У разі використання заборонених джерел студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує нульову оцінку (0).

За результатами поточного та підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно. Набрана студентом кількість балів служить основою для оцінки за національною шкалою.

8. Схема нарахування балів

Структура та складові підсумкових оцінок з дисципліни (**денна** форма навчання)

Поточний контроль – 60 балів, з них активна робота та виступи на семінарських заняттях – 30 балів, виконання тестових завдань (поточне тестування) та поточної контрольної роботи – 30 балів. Підсумковий контроль (екзамен) – 40 балів.

Підсумковий контроль – 40 балів, з них відповіді на теоретичні питання – 20 балів, тестові завдання – 20 балів або лише тестові завдання (за згодою викладача та студента) – 40 балів.

Заохочувальні бали – підготовка до видання наукової статті за тематикою дисципліни «Міжнародні валютні та фондові ринки» – 10 балів.

Максимальні значення оцінювання діяльності студента при вивченні навчальної дисципліни (**денна** форма навчання)

Екзамен (10 семестр)

Поточний контроль та самостійна робота							Разом	Підсумковий семестровий контроль (екзамен)	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	60 балів	40 балів	100 балів
20 балів		40 балів							

T1, T2 ... T7 – теми занять

Структура та складові підсумкових оцінок з дисципліни (**заочна** форма навчання):

Поточний контроль – 10 балів – виконання тестових завдань (поточне тестування).

Підсумковий контроль – 40 балів, з них відповіді на теоретичні питання – 20 балів, тестові завдання – 20 балів або лише тестові завдання (за згодою викладача та студента) – 40 балів.

Заохочувальні бали – підготовка до видання наукової статті за тематикою дисципліни «Міжнародні валютні та фондові ринки» – 10 балів.

Максимальні значення оцінювання діяльності студента при вивченні навчальної дисципліни (заочна форма навчання)

Екзамен (10 семестр)

Поточний контроль та самостійна робота							Разом	Підсумковий семестровий контроль (екзамен)	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	60 балів	40 балів	100 балів
20 балів		40 балів							

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

- Д'якова І. І. Міжнародні фінанси / І. І. Д'якова, Ф.О. Журава, М. І. Макаренко. – К. : КНЕУ, 2013. – 548 с.
- Международные валютно-кредитные и финансовые отношения: Учебник / Под ред. Л. Н. Красавиной. – 3-е изд., перераб. и доп. - М.: Финансы и статистика, 2005. — 576 с.
- Международный финансовый рынок: учебник. – 2-е изд. перераб и доп. / под ред. д.э.н., проф. В. А. Слепова. – М. : Магистр : Инфра-М, 2014. – 368 с.
- Міжнародні валютно-кредитні відносини. / А.С. Філіпенко, В.І. Мазуренко, В.Д. Сікора та ін.; [за ред. А.С. Філіпенка.] – К.: Либідь, 2004. – 208 с.
- Міжнародні фінанси: Підручник / За ред. О. І. Рогача. - К.: Либідь, 2008. - 784 с.
- Міжнародні фінанси [Текст] : навч. посіб. / [С. В. Князь та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. О. Є. Кузьміна ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2013. - 363 с.
- Наумов А. Ф. Міжнародні фінанси [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. Ф. Наумов, Л. М. Наумова. - Миколаїв : Швець В. Д., 2013. - 275 с.
- Рогач О. І. Світові фінанси: сучасні тенденції та перспективи розвитку : монографія / О. І. Рогач, О. В. Сніжко, З. О. Луцишин, І. І. Пузанов, В. І. Мазуренко; ред.: О. І. Рогач; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - Київ, 2013. - 351 с.
- Рубцов Б. Б. Современные фондовые рынки : Учеб. пособие / Б. Б. Рубцов. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2007. – 925 с.
- Соскін О. І. Міжнародні фінанси [Текст] : навч.-метод. посіб. / О. І. Соскін ; Нац. акад. упр. - К. : Нац. акад. упр., 2011. - 299 с.
- Трансформація міжнародних економічних відносин в епоху глобалізації : колективна монографія / кол. авт. ; за ред. А. П. Голюкова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 316 с.
- Фінанси (державні, корпоративні, міжнародні) [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. О. Онищенко [та ін.] ; [за ред. В. О. Онищенко] ; Полтав. нац. техн. ун-т ім. Юрія Кондратюка. – К. : ЦУЛ, 2016. – 599 с.
- Шуба Е. А. Международные финансы. Учебное пособие / Е. А. Шуба – Харьков: ХНУ, 2008. – 226с.

14. Шуба М. В. Світові фінансові центри – «серце» глобального фінансового ринку / М. В. Шуба // Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна, серія : «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм». – 2014. – № 1144, Т. 1. – С. 85-88.

15. Шуба М. В. Фондові індекси як узагальнюючі індикатори стану фондових ринків країн Європейського Союзу / М. В. Шуба // Проблеми економіки. – 2015. – №3. – С. 24–31.

Допоміжна література

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16 квітня 1991 року № 959-XII. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

2. Закон України “Про інвестиційну діяльність” від 18.09.1991 № 1560-XII. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

3. Закон України “Про цінні папери та фондовий ринок” від 23 лютого 2006 року № 3480-IV. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

4. Декрет Кабінету Міністрів України “Про систему валютного регулювання та валютного контролю” від 19.02.1993 р. № 15-93. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

5. Власюк О. С., Базилук Я. Б., Давиденко С. В., Венцовський Д. Ю. Стан та проблеми співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями. / О.С. Власюк, Я.Б. Базилук, С.В. Давиденко, Д.Ю. Венцовський // Фінанси України. – 2013. – № 11.- С. 7.

6. Вожжов А.П. Про причини створення регіональних резервних валют і зміни у світовій валютній системі. / А.П. Вожжов. // Фінанси України. – 2009. – № 3. – С. 56.

7. Гаврилук О. В. Тенденції антикризової модернізації інституціональної структури міжнародних фінансів / О.В. Гаврилук. // Фінанси України. – 2016. – № 2. – С. 7.

8. Мировые финансы./ Энг М.В., Лис Ф.А., Мауер Л. Дж., ДеКА. - М.: Финансы и статистика, 2006. – 768 с.

9. Петрашко Л. П. Валютні ринки та валютні операції [Електронний ресурс] / Л. П. Петрашко – Режим доступу : <http://studentbooks.com.ua/content/view/883/54/1/0/>.

10. Сорос Дж. Алхимия финансов / Дж. Сорос. – М. : Финансы и статистика, 1997. – 244 с.

11. Тьюлз Р. Фондовый рынок / Р. Тьюлз, Э. Брэдли, Т. Тьюлз. – М. : ИНФРА-М, 2000. – 648 с.

12. Шуба М. В. Мировые финансовые центры: борьба за лидерство / М. В. Шуба, Азер Ибрагимов // Матеріали XII науково-практичної конференції молодих вчених «Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин», 31 березня 2017 року. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – С. 352-355.

13. Шуба М. В. Окремі інвестиційні ефекти фінансової глобалізації / М. В. Шуба, Д. І. Парафінюк // Фінансово-кредитна система: вектори розвитку: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 26 квітня 2018 р.) – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. – С. 76-78.

14. Шуба М. В. Промисловий індекс Доу-Джонса як показник стану фондового ринку США / М. В. Шуба, С.С. Супрунець // Перспективні напрямки розвитку економіки, управління та права: теорія і практика: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 12 березня 2018 р.): у 3 ч. – Полтава: ЦФЕНД, 2018. – Ч. 1. – С. 10-12.

15. Шуба М. В. Фондовий ринок Великої Британії: в очікуванні змін / М. В. Шуба, А. В. Турченкова // Матеріали XII науково-практичної конференції молодих вчених «Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин», 31 березня 2017 року. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – С. 262-265.

16. Shuba M.V. International financial centers: factors of success / M.V. Shuba, D.D. Aslanova // Науковий Вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – 2015. – Випуск 15. – Ч. 5. – С. 18-21.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Інформаційне агентство УНІАН. – Режим доступу: <http://www.unian.net/stockmarket/>

2. Офіційний сайт NYSE. – Режим доступу: <https://www.nyse.com/index>

3. Офіційний сайт журналу «Кореспондент». – Режим доступу: <http://ua.korrespondent.net/>

4. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР). – Режим доступу: <http://www.nssmc.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг України). – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Токійської фондової біржі. – Режим доступу: <http://www.tse.or.jp/english/>
7. Перша фондова торгівельна система [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.pfts.com
8. Фінанси України. – Режим доступу : <http://finance.ua/ru/>
9. Фінанси, економічні новини у світі. – Режим доступу: <http://www.finsovet.org/>
10. EdX. Introduction to Banking and Financial Markets – I [Electronic resource]. – Way of access: <https://www.edx.org/course/introduction-banking-financial-markets-i-iimbx-fc201-1x-0>
11. EdX. Measuring Risk: Equity, Fixed Income, Derivatives and Forex [Electronic resource]. – Way of access: <https://www.edx.org/course/measuring-risk-equity-fixed-income-new-york-institute-finance-rmpc1-2x>